

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vesihuollon yksityistämisen estämisestä koskevan lainsäädännön edistymisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Veronika Honkasalon /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 125/2024 vp:

Mikä on eduskunnan edellyttämän lainsäädännön aikataulu ja millä perustellaan viivettä, mikä on sen tämänhetkinen valmistelutilanne ja miten yksityistämisen estäminen on ajateltu toteuttaa tässä vaiheessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Eduskunta antoi 8.9.2021 kirjelmän (EK 26/2021 vp), jossa edellytetään, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Kirjelmässään eduskunta edellyttää hallitusta antamaan maa- ja metsätalousvaliokunnalle selvityksen vesihuoltolainsäädännön uudistuksen etenemisestä vuoden 2022 loppuun mennessä. Pyydetty selvitys vesihuoltolainsäädännön uudistuksen etenemisestä annettiin maa- ja metsätalousvaliokunnalle 13.12.2022 (VN/23648/20201-MMM-2).

Maa- ja metsätalousministeriö asetti 17.11.2022 päätöksellään VN/26268/2022 työryhmän laatimaan ehdotusta vesihuoltolain uudistamiseksi. Työryhmän toimikausi on 17.11.2022-30.6.2024. Työryhmän tehtävänä on laatia hallituksen esityksen muotoon kirjoitettu ehdotus vesihuoltolain uudistamiseksi. Toimeksiannon mukaan työryhmän ehdotuksen tulee sisältää kansalaisaloitteessa tarkoitettu sääntely. Työryhmämateriaali on nähtävissä Hankeikkunassa tunnuksella MMM033:00/2022. Ennen työryhmän asettamista maa- ja metsätalousministeriö asetti selvityshenkilön esivalmisteluvaihetta tukemaan sekä tilasi taustaselvityksiä lakiesityksen laatimiseksi. Yksi työryhmän käytössä olevista taustaselvityksistä on Itä-Suomen yliopistolta tilattu oikeudellinen selvitys, jossa on arvioitu laajasti aloitteen toteuttamiseen liittyviä perus- ja ihmisoikeuskysymyksiä sekä kunnallisen itsehallinnon sääntelylle asettamia edellytyksiä.

Työryhmä on esivalmisteluvaiheessa laadittujen selvitysten pohjalta tarkastellut useita vaihtoehtoisia sääntelyratkaisuja kansalaisaloitteen edellyttämän sääntelyn toteuttamiseksi. Tällä hetkellä

se sääntelyratkaisu, jota työryhmässä työstetään, edellyttäisi kunnilta omistuksen tai määräysvalan säilyttämistä kunnallisiin vesihuoltolaitoksiin ja vesihuolto-omaisuuteen. Lain voimaantulon jälkeen ei saisi perustaa sellaisia vesihuoltolaitoksia, jotka eivät ole joko kunnan omistuksessa tai määräysvallassa taikka asiakasomisteisia vesihuolto-osuuskuntia. Lisäksi kunnille annettaisiin etuosto-oikeus niissä tilanteissa, kun nykyisin yksityisessä omistuksessa oleva vesihuoltolaitos myisi toimintojaan muulle kuin kunnalle.

Työryhmän toimikausi päättyy 30.6.2024, jonka jälkeen työryhmän hallituksen esityksen muotoon laadittu mietintö on tarkoitus laittaa lausuntokierrokselle. Ehdotetut lainsäädäntömuutokset on tarkoitus antaa eduskunnalle vuoden 2025 kesään mennessä.

Helsingissä 17.4.2024

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah